

18.9.16

ח"כ איילת שקד
שרת המשפטים
sar@justice.gov.il

ח"כ אריה דרעי
שר הפנים
sar@moin.gov.il

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבלט
היועץ המשפטי לממשלה
Lishkat-Yoetz@justice.gov.il

שלום רב,

הנדון: הגבלת הטלת עיקול לפי פקודת המסים (גביה) לגובה סכום החוב

בהמשך לדיון שהתקיים בוועדת חוקה, חוק ומשפט ביום 20.3.16 בנושא ביטול פקודת המסים (גביה), הריני לפנות אליכם על-מנת שתנחו את הרשויות המקומיות המבצעות גביה מנהלית באמצעות פקודת המסים (גביה) להגביל את הטלת העיקול על חשבונות הבנק של בעלי החוב לגובה סכום החוב בלבד, כמפורט להלן:

1. ביום 20.3.16 התקיים דיון בוועדת חוקה, חוק ומשפט בנושא ביטול פקודת המסים (גביה) על רקע הצעת חוק שהגישה ח"כ מרב מיכאלי.

2. כידוע, האגודה לזכויות האזרח תומכת בביטול הפקודה שאינה הולמת דרכי אכיפת חובות במדינה דמוקרטית, והכל כמפורט בדוח האגודה לזכויות האזרח **"חייבים לשנות": כיצד מדינת ישראל מדרדרת בעלי חוב לעוני**, בעמ' 5-7 (2015).

3. אחד התוצרים של אותו דיון היה הקמת צוות בין-משרדי שיכלול נציגי משרד האוצר, רשות האכיפה והגביה, משרד המשפטים ומשרדים נוספים לצורך בחינת צמצום השימוש בפקודה, ביטולה והעברת הגביה המנהלית לרשות האכיפה והגביה.

4. עוד באותו דיון, סוכם כי עד לקידום הצעת החוק, משרד המשפטים ומשרד הפנים יפעלו להנחות את הרשויות המקומיות המבצעות גביה מנהלית באמצעות פקודת המסים (גביה), אם על-ידי עובדי הרשות ואם על-ידי חברות גביה פרטיות, להטיל עיקולים רק בגובה סכום החוב. זאת, להבדיל מהמצב הנוהג כיום לפיו הרשויות מטילות עיקול על חשבון הבנק כולו, אפילו מדובר בסכום חוב של מאות בודדות של שקלים, ומונעות לפיכך מהחייבים גישה לחשבון הבנק שלהם ויכולת לבצע פעולות כלכליות בסיסיות. עוד התבקשו המשרדים לפעול למען קיצור פער הזמנים בין תשלום החוב לרשות והסרת העיקול בבנק.

5. לפי הידוע לנו, הנחיות כאמור טרם יצאו. יצוין, והדבר גם עלה בדיון, כי הטלת עיקול על גובה הסכום שבחוב בלבד והסרת עיקול תוך זמן מהיר יחסית, הם מצב הדברים הנוהג ברשות האכיפה והגביה בבואה לגבות חובות, כך שאין ספק שהדבר אפשרי.

6. לאגודה לזכויות האזרח הגיעו פניות של אנשים שעל חשבון הבנק שלהם הוטל עיקול כרעם ביום בהיר, ללא שום התראה קודמת, ורק כאשר הבנק הודיע להם כי חשבונם מעוקל, הם למדו על עצם קיום החוב.

ראו לענין זה דבריו המטרידים של נציג חברת הגביה הפרטית בדיון מיום 20.3.16, המתאר כי למעשה הטלת עיקול היא הדרך באמצעותה "מתקשרת" החברה עם בעלי החוב בשם הרשות הגובה (עמ' 23 לפרוטוקול הדיון).

7. חלק מהפונים שהגיעו אלינו הכחישו בפני הרשות את החוב המיוחס להם או את גובהו, אך בשל הטלת עיקול על כל חשבון הבנק לא נותרה להם ברירה אלא לשלם את החוב שבמחלוקת על-מנת "לשחרר" את החשבון כדי שיוכלו להמשיך להתנהל כלכלית, ובין היתר, לשלם חשבונות אחרים. חלק מהפונים, ניסו להגיע להסדר חוב ופריסת תשלומים שתאפשר להם לשלם את החוב ולחיות בכבוד, אולם כל עוד החשבון שלהם היה מעוקל, הם ניצבו בעמדת נחיתות אל מול חברת הגביה הפרטית שאינטרס הרווח הוא האינטרס המנחה אותה.

8. הטלת עיקול על סכום כסף הנמצא בבנק בגובה החוב, הוא אמצעי אכיפה ישיר שתכליתו להביא לגביית החוב. לעומת זאת, הטלת עיקול על כל חשבון הבנק במקום על גובה הסכום בלבד היא פעולה שכל תכליתה לשמש כאמצעי ענישה, לחץ וכפייה על בעלי החוב לשלם את החוב בתנאים של הרשות - גם אם החוב במחלוקת. זהו אמצעי פסול ובלתי מידתי, אשר פוגע בזכות לקניין של בעלי החוב, ובמקרים מסוימים עלול אף לפגוע בזכותם לקיום בכבוד.

9. על כן, וכפי שסוכם בדיון בוועדת חוקה, חוק ומשפט, עד שהפקודה תבוטל או תצומצם, יש לפעול לכל הפחות לצמצום פערי הכוח והגברת האיזון בין זכותה של הרשות לממש את החוב לבין זכותו של בעל החוב לקניין, קיום בכבוד והליך מנהלי הוגן.

על רקע כל האמור, אנו קוראים לכם להנחות בדחיפות את הרשויות המקומיות להגביל את הטלת העיקולים לגובה סכום החוב ולפעול למען קיצור פער הזמנים בין תשלום החוב והסרת העיקול.

נודה לקבלת תגובתכם בהקדם.

בכבוד רב ובברכה,

רעות כהן, עו"ד

העתק

ח"כ ניסן סלומיאנסקי, יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, nissan@knesset.gov.il

ח"כ מרב מיכאלי, יוזמת הצעת החוק לביטול פקודת המסים (גביה), michaelim@knesset.gov.il

תומר מוסקוביץ, מנהל רשות האכיפה והגבייה, באמצעות דוא"ל ceo@eca.gov.il

עו"ד רעות פרקש, לשכה משפטית, משרד הפנים, באמצעות דוא"ל mishpatit@moin.gov.il

עו"ד מיכל אלבו, יעוץ וחקיקה, משרד המשפטים, michalel@justice.gov.il